

Zomertijd: thema wespen

Lesbrief onderbouw

Les 1: introductie

Wie is de wesp?

Vorbereiding:

- Leer minimaal couplet 1 van het versje uit het hoofd, zodat het gemakkelijk aan de leerlingen geleerd kan worden. Bekijk hiervoor *bijlage OB2*.
- Zorg dat alle materialen aanwezig zijn (zie docentenhandleiding).

Wat ga je doen?

In deze les maken de leerlingen kennis met de wesp. Begin de les met een klassengesprek over de zomer.

Mogelijke hulpvragen zijn:

- Waar denken jullie aan bij het woord zomer?
- Wat voor weer hoort bij de zomer?
- Kennen jullie ook andere seizoenen?
- Welke dieren horen volgens jullie bij de zomer?
- Zijn er veel kleine beestjes in de zomer?
- Hoort een wesp ook bij de zomer?

Maak een koppeling tussen de zomer en de aanwezigheid van beestjes tijdens de zomer. Vertel dat één van die beestjes de wesp is.

Aan de slag

Wendy Wesp

Jullie hebben net ontdekt dat wespen vooral in de zomer leven. We gaan de komende tijd van alles leren over deze diersoort. Wendy Wesp komt bij ons in de klas!

Laat de poster zien en stel Wendy Wesp voor aan de leerlingen. Leer vervolgens couplet 1 van het versje aan. Deze kan eerst voorgezegt/gezongen worden, waarna de leerlingen steeds beter mee gaan doen. Om te zorgen dat de leerlingen dit couplet onthouden en mee kunnen zeggen, wordt dit couplet bij ieder nieuw stukje eerst weer herhaald. Het eerste couplet luidt:

**“Wendy Wesp,
zo is mijn naam.
Ik ulieg, ik zoem,
ik kom eraan.”**

Tip:

Laat Wendy Wesp tijdens de hele periode van dit zomerproject in het lokaal hangen. Zo kunnen de leerlingen af en toe even weer kijken waar het allemaal over ging.

Les 1: introductie

Wie is de wesp?

Groot & klein

Stap 1: Lees couplet 2 van het versje voor. Hieraan kunnen ook bewegingen worden toegevoegd, zoals aanraking van de neus en ogen. Het volgende couplet luidt:

“Ik ben een klein beestje,
Zo klein als jouw neus,
Vanuit mijn kleine ogen,
Ben jij een echte reus.”

Stap 2: Oefen couplet 1 en 2 achter elkaar.

Stap 3: Geef de leerlingen hierna de volgende opdrachten/stel de volgende vragen:

- Ga allemaal bij iets in de klas staan dat groter is dan jijzelf.
- Raak iets aan dat kleiner is dan jouw lichaam.
- Wat is het grootste voorwerp wat je in de klas kunt vinden?
- Wat voor grote voorwerpen zie je als je naar buiten kijkt?

Vertel daarna dat Wendy veel kleiner is dan een leerling.

Verstoppen

Stap 1: Lees couplet 3 van het versje voor. Hierbij kunnen de woorden groot en klein kracht bijgezet worden door een hand hoog of laag te houden. Het volgende couplet luidt:

“Jij zo groot en ik zo klein,
best wel spannend, niet zo fijn.
Graag verstop ik me daarom ook goed,
zo kun je me niet pletten, onder jouw voet.”

Stap 2: Herhaal coupletten 1 en 2 en voeg deze derde toe. Laat de leerlingen de eerdere coupletten zo veel mogelijk mee zeggen.

Stap 3: Laat de leerlingen zich allemaal verstoppen in de klas, ze moeten zich zo klein mogelijk maken. Ga daarna de leerlingen zoeken (of wijs twee leerlingen aan die gaan zoeken).

Wie heeft zich als beste verstopt?

Als je je zo klein mogelijk maakt is het makkelijker om je goed te verstoppen. Wendy is heel klein dus die kan zich heel goed verstoppen!

Les 1: introductie

Wie is de wesp?

Zwart & geel

Stap 1: Lees couplet 4 van het versje voor. Hierbij kunnen de gele en zwarte strepen aangewezen worden op Wendy. Het volgende couplet luidt:

“Zwart en gele strepen,
die heb ik.
Zo laat ik je weten,
pas op, ik prik!”

Stap 2: Herhaal coupletten 1, 2 en 3 en voeg deze vierde toe. Laat de leerlingen de eerdere coupletten zo veel mogelijk mee zeggen. Het versje voor deze les is nu compleet en kan nog een aantal keer gezongen worden.

Stap 3: Vraag aan de leerlingen: “Kunnen jullie het lijf van Wendy afmaken?”

Laat de plakplaat zien.

De plakplaat

Alle leerlingen maken hun eigen plakplaat. Er kan voor gekozen worden om deze opdracht klassikaal te laten uitvoeren, of om de leerlingen in groepjes op verschillende momenten de opdracht te laten uitvoeren.

Stap 1: Geef iedere leerling een eigen plakplaat.

Stap 2: Leg uit dat ze de wesp op de plakplaat er uit moeten laten zien als een echte wesp, met de juiste kleuren (zwart en geel). Dit gaan ze doen met crêpepapier/vliegerpapier. Hiervan worden reepjes gescheurd die tot propjes worden gemaakt, deze propjes worden vervolgens met lijm op de plakplaat geplakt.

Tip:

Laat de leerlingen hun plakplaat vergelijken met Wendy Wesp, hebben ze dezelfde kleuren?

Tip:

Hang de ingevulde plakplaten op in het lokaal en geef ze aan het eind van de themalessen mee naar huis.

Les 2: kern

Wat eten wespen?

Vorbereiding:

- Vandaag leren we het volgende deel van het versje.
- Zorg dat alle materialen aanwezig zijn (zie docentenhandleiding).
- Een deel van deze les is buiten. Markeer het speelveld met pionnen of pittenzakken.

Wat ga je doen?

Vandaag kruijen de leerlingen in de huid van een wesp! Gebruik eventueel schmink om alle leerlingen zwart-gele strepen op hun wangen te geven.

Aan de slag!

Wendy Wesp

Stap 1: Begin deze les met een herhaling van het couplet van het versje. Het is ook leuk om het volledige versje van les 1 terug te laten komen.

Zijn er al leerlingen die mee kunnen doen? Stimuleer dit dan! Focus hiermee de aandacht op Wendy en haar aanwezigheid in de klas.

“Wendy Wesp,
zo is mijn naam.
Ik ulieg, ik zoem,
ik kom eraan.”

Stap 2: Ga vervolgens met de leerlingen naar buiten. Ze krijgen nu steeds een nieuwe taak die een echte wesp ook zou hebben.

Het menu van jonge wespen

Stap 1: Lees couplet 5 van het versje voor, dat luidt:

“Mijn grote zussen voerden mij,
toen ik nog maar een baby was.
Ze maakten zelfs mijn muggenpap
en voerden mij dit hap voor hap!”

Oefen couplet 1 en 5 achter elkaar. In dit couplet leren de leerlingen dat jonge wespen muggenpap eten. Wespenlarven eten allerlei kleine beestjes. De volwassen wespen vangen deze beestjes.

Les 2: kern

Wat eten wespen?

Stap 2:

Het tikspel.

De leerlingen ervaren tijdens het volgende tikspel hoe het is om als wesp andere beestjes te vangen.

Spelregels:

Alle leerlingen worden spin en bewegen zich op handen en voeten door het speelveld. Één leerling wordt de wesp en rent als een wesp (dus met wapperende vleugels) door het speelveld. De wesp is de tikker en gaat de spinnen proberen te tikken. Heeft de wesp een spin getikt, dan blijft deze spin stil staan in de houding van de spin (bevroren of als een standbeeld).

Hierna zijn alle leerlingen een sprinkhaan en springen/hinkelen door het speelveld. Ook nu is de wesp de tikker en gaat de sprinkhanen proberen te tikken. Heeft de wesp een sprinkhaan getikt, dan blijft de sprinkhaan stil staan in de houding van de sprinkhaan (bevroren of als een standbeeld).

Speel dit spel eventueel meerdere keren en wijs steeds een andere leerling aan als wesp.

Tip:

Is het te moeilijk voor één wesp om de spinnen en sprinkhanen te tikken, wijs dan een tweede leerling aan als wesp.

Het menu van volwassen wespen

Stap 1: Lees couplet 6 van het versje voor, dat luidt:

“Nu ben ik veel groter,
groeien hoeft dus niet meer.
Maar omdat ik hard werken moet,
drink ik het liefste zoet.”

Herhaal coupletten 1 en 5 en voeg couplet 6 toe. Laat de leerlingen de eerdere coupletten zo veel mogelijk mee zeggen.

Vertel dat volwassen wespen dus van zoetigheid houden. Dat halen ze uit bloemen. Dit komt in het volgende gedeelte nog nader aan de orde.

Les 2: kern

Wat eten wespen?

Voedsel zoeken

Stap 1: Lees couplet 7 van het versje voor, dat luidt:

“Prr, prr, prr,
mijn kleine zusjes hebben trek.
Tijd voor lekkere beestjes,
is jullie plein een goede plek?”

Herhaal coupletten 1, 5 en 6 en voeg couplet 7 toe, laat de leerlingen de eerdere coupletten zo veel mogelijk mee zeggen.

Stap 2: Uit het laatste couplet bleek dat de jonge zusjes van Wendy trek hebben. Vraag de leerlingen of ze nog weten wat de jonge wespen (larven) eten. Alle jonge wespen zijn vleeseters.

Laat de leerlingen vijf tot tien minuten op zoek gaan naar voedsel voor de jonge wespen. Ze kunnen de kleine beestjes eventueel in bakjes of potjes verzamelen. Welke kleine beestjes kunnen de leerlingen vinden?

Stap 3: Roep de groep weer bij elkaar. Bekijk met elkaar welke beestjes er gevonden zijn. Wat valt hen op aan deze beestjes? Kennen sommige leerlingen ook namen van de gevonden beestjes?

Belangrijk! Vergeet niet om na afloop de beestjes weer naar buiten te brengen en vrij te laten uit de bakjes.

Stap 4: Lees couplet 8 van het versje voor, dat luidt:

“Na al dat harde werken,
ben ik een beetje moe
Wat zoetigheid helpt mij er door,
wie brengt mij daar naartoe?”

Stap 5: Wespen halen zoetigheid uit bloemen. Wendy heeft na het harde werken trek gekregen.

Laat de leerlingen in de schoolomgeving op zoek gaan naar bloemen waar zij hun zoetigheid vandaan kunnen halen. Bij iedere gevonden bloem blijven ze even staan en zoemen ze als een echte wesp.

Hoeveel verschillende bloeiende bloemen kunnen ze in 2 minuten vinden?

Les 3: Verwerking & afsluiting

Waar wonen wespen?

Vorbereiding:

- Vandaag leren we het laatste deel van het versje.
- Zorg dat alle materialen aanwezig zijn (zie docentenhandleiding).
- Bespreek tot waar de leerlingen mogen komen tijdens het spel en markeer het speelveld met pionnen of pittenzakken.

Wat ga je doen?

Begin de laatste les met een herhaling van minimaal couplet 1 van het versje. Het is ook leuk om het volledige versje van les 1 en 2 terug te laten komen.

Zijn er al leerlingen die mee kunnen doen? Stimuleer dit dan! Focus hiermee de aandacht op Wendy en haar aanwezigheid in de klas.

“Wendy Wesp,
zo is mijn naam.
Ik ulieg, ik zoem,
ik kom eraan.”

Aan de slag

Wonen in een nest

Stap 1: Lees couplet 9 van het versje voor, dat luidt:

“Mijn huis is een nest,
Echt stevig is die niet,
Dus wees heel voorzichtig,
Als je er een ziet.”

Oefen ook couplet 1 en 9 achter elkaar.

Stap 2: Presenteer de PowerPoint Nesten (*Bijlage OB4*) op het digibord.

Wendy Wesp laat zien hoe een nest er uit ziet. Vertel dat de nesten niet heel stevig zijn en dus vaak op een droge en windvrije plek gemaakt worden, zoals onder een afdakje bij of in een schuur (dit is ook te zien in de PowerPoint).

Les 3: Verwerking & afsluiting

Waar wonen wespen?

Hierna gaan de leerlingen steeds in een zoekplaat op zoek naar het wespennest. Hebben een aantal leerlingen het nest gevonden, laat een leerling het nest dan aanwijzen op de zoekplaat. Klik door naar de volgende dia, daarop is het nest rood omcirkeld.

Familie

Stap 1: Lees couplet 10 van het versje voor, dat luidt:

Herhaal coupletten 1 en 9 en voeg couplet 10 toe. Laat de leerlingen de eerdere coupletten zo veel mogelijk mee zeggen.

**“De koningin is de moeder,
van ons hele nest.
Ze begon in haar eentje,
pas later kwam de rest.”**

Stap 2: De koningin zorgt samen met haar werksters voor een steeds grotere familie. De leerlingen leren dit met onderstaand tikspel.

Spelregels:

Het spel lijkt veel op het bestaande overloop-tikspel ‘Chinese Muur’.

Laat alle leerlingen aan één kant van het speelveld staan. Één leerling krijgt het kroontje op en is de koningin: deze koningin staat in het midden van het speelveld.

De andere leerlingen gaan van de ene kant van het speelveld naar de andere rennen. Als ze veilig aan de overkant zijn gekomen, wachten ze tot iedereen er is.

De leerlingen die getikt zijn door de koningin, horen nu bij de wespenfamilie. Ze vormen een muur in het midden van het speelveld. De eerste leerling die getikt is begint aan de zijkant van het speelveld. Hoe meer leerlingen er getikt zijn, hoe groter de muur wordt. De familie wordt steeds sterker. Voor de overlopers wordt het steeds moeilijker om veilig langs het wespennest te lopen.

Ga door tot iedereen bij de familie hoort. Zo ervaren de leerlingen dat het makkelijker is als de familie groter is.

Les 3: Verwerking & afsluiting

Waar wonen wespen?

Hieronder zijn de stappen en mogelijk spelverloop gevisualiseerd.
De muur wordt met iedere getikte leerling groter; er komen steeds meer werksters.

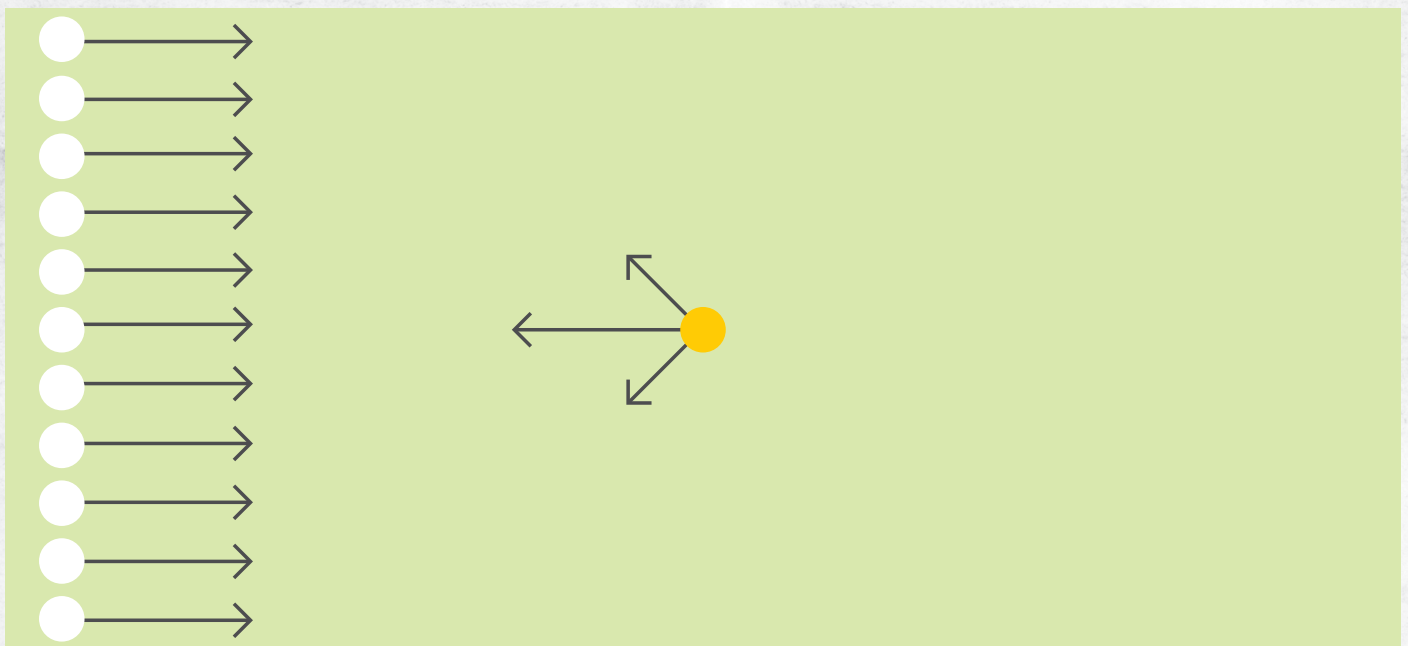
Legenda:

● Koningin

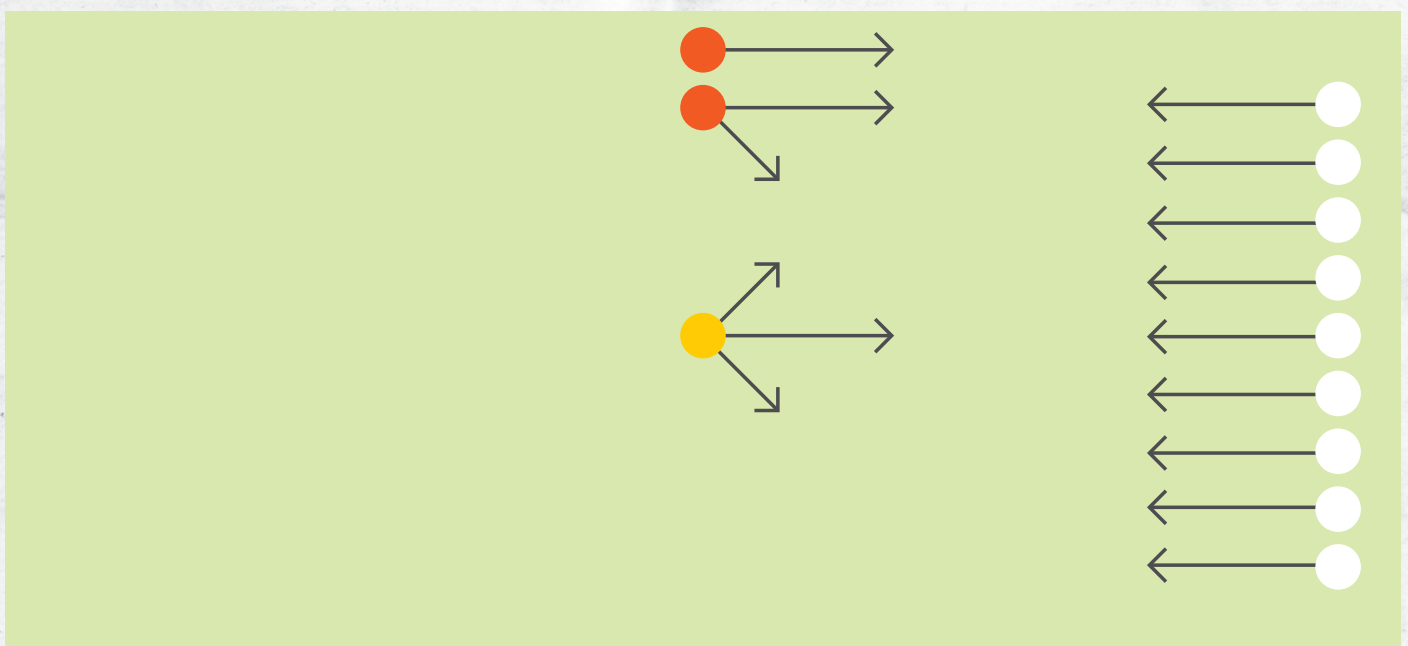
○ Leerling, niet lid van familie

● Werkster, lid van familie

Stap 1:

Stap 2:

Les 3: Verwerking & afsluiting

Waar wonen wespen?

Nestbescherming

Stap 1: Lees couplet 11, 12 en 13 van het versje voor, deze luiden:

Herhaal ook nu weer het volledige versje met alle coupletten van deze les, laat de leerlingen de eerdere coupletten zo veel mogelijk mee zeggen.

Stap 2: Het spel

Informatie voor de leerkracht

Wespen werken hard. Ze zorgen goed voor hun eigen familie. Wespen hebben geen interesse in mensen. Sommige soorten willen aan het eind van de zomer een slokje van onze zoete ranja. Maar als je ze met rust laat, laten ze jou meestal ook met rust! Ze vinden het niet fijn als je té dicht bij hun huis komt. Dat voelt als een bedreiging en het is dan moeilijker voor de wespen om de ingang van hun nest terug te vinden. Dan raken ze in paniek.

Dat gaan de leerlingen zelf ervaren tijdens het volgende spel.

“Als je te dicht bij mijn nest komt,
dan vind ik dat niet fijn,
Dus pas maar goed op,
anders doe ik je nog pijn.

Verder vindt iedere wesp,
al zijn ze groot of klein.
Een beetje rust en ruimte,
gewoon heel erg fijn.

Dus mag ik mijn gang
gaan,
en laat je mij vrij?
Dan leven we goed samen,
zij aan zij!”

Spelregels:

Wijs 4 leerlingen aan als beveiligers van het nest. Alle andere kinderen worden aanvallers. Geef iedere beveiliger een lintje of hesje.

Leg een bal neer op het plein en teken hier (met stoepkrijt of een ander materiaal) een cirkel van ongeveer 1 meter (= 1 grote stap) omheen. De bal is het nest/huisje wat de beveiligers gaan beschermen tegen de aanvallers. De beveiligers mogen alleen buiten de cirkel staan.

De aanvallers gaan proberen om de bal te pakken of weg te schoppen. De beveiligers kunnen de bal beschermen door de aanvallers te tikken.

Is een aanvaller getikt dan is hij/zij af en mag pas weer meedoen bij de volgende ronde. Het spel eindigt als alle aanvallers getikt zijn of als de aanvallers de bal hebben gepakt of weggeschopt.

Speel het spel meerder keren en wijs steeds nieuwe beveiligers aan.

Tip:

Is het te makkelijk om de bal te pakken? Maak dan de cirkel kleiner of wijs meer beveiligers aan.
Is het te moeilijk om de bal te pakken? Maak dan de cirkel groter of wijs minder beveiligers aan.

Bezoekadres

Plantage Middenlaan 2c
1018 DD Amsterdam
020 622 81 15
info@ivn.nl
ivn.nl

Postadres

Postbus 20123
1000 HC Amsterdam

Bank NL36ABNA0249086697
RSIN 813950326
KVK 34147938